KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA ZAMONAVIY TA’LIM MAZMUNINI TAKOMILLASHTIRISH

Usanova Muyassaroy Otabek qizi
Ko‘kdala tumani 5–maktabi
Boshlang‘ich sinf o’qituvchisi

Annotatsiya

Maqolada kompetensiyaviy yondashuv asosida zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirishning pedagogik va metodik jihatlari tahlil qilingan. Ta’lim mazmunini bilim berishga yo‘naltirilgan modeldan bilimni amaliy faoliyatda qo‘llashga asoslangan modelga o‘tkazish masalalari yoritilgan. Shuningdek, ta’lim mazmunini yangilashda amaliy topshiriqlar, fanlararo integratsiya, raqamli texnologiyalar, muammoli va loyiha asosida o‘qitish hamda kompetensiyaviy baholashning ahamiyati asoslangan.

Kalit so‘zlar: kompetensiyaviy yondashuv, kompetensiya, kompetentlik, ta’lim mazmuni, zamonaviy ta’lim, pedagogik texnologiya, amaliy faoliyat, fanlararo integratsiya, raqamli ta’lim, baholash.

Аннотация

В статье рассматриваются педагогические и методические аспекты совершенствования содержания современного образования на основе компетентностного подхода. Анализируются вопросы перехода от усвоения знаний к их практическому применению. Особое внимание уделяется практическим заданиям, междисциплинарной интеграции, цифровым технологиям, проблемному и проектному обучению, а также компетентностному оцениванию.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенция, компетентность, содержание образования, современное образование, педагогические технологии, практическая деятельность, цифровое образование, оценивание

Abstract

The article analyzes the pedagogical and methodological aspects of improving modern educational content through a competency-based approach. It focuses on the transition from knowledge acquisition to the practical application of knowledge. Particular attention is paid to practical tasks, interdisciplinary integration, digital technologies, problem-based and project-based learning, and competency-based assessment.

Keywords: competency-based approach, competence, competency, educational content, modern education, pedagogical technologies, practical activity, digital education, assessment.

KIRISH

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotining tezlashuvi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi, kasbiy faoliyat mazmunining o‘zgarishi hamda mehnat bozorida yangi talablarning yuzaga kelishi ta’lim tizimini muntazam ravishda takomillashtirishni talab qilmoqda. Zamonaviy sharoitda ta’lim oluvchiga faqat ma’lum

miqdordagi bilimlarni berish uning kelajakdagi faoliyati uchun yetarli bo‘lmaydi. U o‘zlashtirgan bilimlarini amaliy vaziyatlarda qo‘llay olishi, mustaqil fikrlashi, muammolarni aniqlashi va hal etishi, axborotni izlash va tahlil qilishi, boshqalar bilan hamkorlik qilishi hamda o‘z faoliyatini baholay olishi zarur.

Shu nuqtayi nazardan ta’lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati ortib bormoqda. Mazkur yondashuvning asosiy xususiyati ta’lim natijasini faqat o‘zlashtirilgan bilimlar hajmi bilan emas, balki bilim, ko‘nikma, malaka, tajriba va shaxsiy sifatlarning real faoliyatda namoyon bo‘lishi bilan belgilashdan iborat.

O‘zbekiston ta’lim tizimida ham ta’lim mazmunini zamonaviylashtirish, ta’lim oluvchilarning amaliy tayyorgarligini kuchaytirish va zamonaviy kompetensiyalarini shakllantirishga katta e’tibor qaratilmoqda. Ta’lim mazmunining kompetensiyaviy yo‘nalishini kuchaytirish davlat ta’lim standartlari, o‘quv dasturlari, darsliklar va pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish bilan bevosita bog‘liq.

Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar masalasiga bag‘ishlangan mahalliy tadqiqotlarda ham o‘quv materiallarini hayotiy vaziyatlar bilan bog‘lash, interaktiv topshiriqlardan foydalanish, fanlararo integratsiya va raqamli resurslarni ta’lim mazmuniga kiritish muhimligi ta’kidlangan.

Ta’lim mazmunini takomillashtirishning muhim jihatlaridan biri shundaki, o‘quvchi o‘zlashtirayotgan bilimining amaliy ahamiyatini tushunishi kerak. Masalan, matematika fanida formulalarni yodlash bilan cheklanib qolmasdan, ularni real hayotdagi hisob-kitoblarda qo‘llash; ona tili fanida grammatik qoidalarni bilish bilan bir qatorda mazmunli va savodli muloqot qilish; tabiiy fanlarda nazariy ma’lumotlarni o‘rganish bilan birga kuzatish, tajriba o‘tkazish va xulosa chiqarish ko‘nikmalarini shakllantirish kompetensiyaviy ta’limning amaliy ko‘rinishlaridir.

Shu jihatdan zamonaviy ta’lim mazmunini shakllantirishda “nimani bilish kerak?” savoli bilan bir qatorda “ushbu bilimni qayerda va qanday qo‘llash mumkin?” degan savol ham asosiy metodik mezonga aylanishi lozim.

Maqolaning **maqsadi** kompetensiyaviy yondashuv asosida zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlarini nazariy jihatdan asoslash va uni ta’lim amaliyotida qo‘llashning asosiy yo‘nalishlarini aniqlashdan iborat.

Maqolada quyidagi vazifalar belgilandi:

kompetensiyaviy yondashuv tushunchasining pedagogik mazmunini ochib berish;

kompetensiya va kompetentlikning ta’lim jarayonidagi o‘rnini tahlil qilish;

zamonaviy ta’lim mazmuniga qo‘yiladigan talablarni aniqlash;

kompetensiyaviy ta’lim mazmunining asosiy tarkibiy qismlarini belgilash;

zamonaviy pedagogik texnologiyalarning kompetensiyalarni shakllantirish imkoniyatlarini ko‘rsatish;

kompetensiyaviy baholash mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqotning obyekti — zamonaviy ta’lim mazmunini shakllantirish jarayoni.

Tadqiqotning predmeti — kompetensiyaviy yondashuv asosida ta’lim mazmunini takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari va metodik imkoniyatlari.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik mohiyatini tushunishda mahalliy pedagogika fanida yaratilgan darsliklar, o‘quv qo‘llanmalar, ilmiy maqolalar va dissertatsiya tadqiqotlari muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

B.S. Abdullayeva va boshqa mahalliy olimlarning umumiy pedagogikaga oid tadqiqotlarida ta’lim jarayoni, ta’lim mazmuni, ta’lim metodlari, pedagogik texnologiyalar va shaxs rivojlanishi masalalari tizimli tarzda yoritilgan. 2021-yilda nashr etilgan “Umumiy pedagogika” darsligida ta’lim nazariyasi, ta’lim metodlari, prinsiplar va zamonaviy pedagogik jarayon masalalariga e’tibor qaratilgan.

S.O‘. Sharifzoda tomonidan tayyorlangan “Umumiy pedagogika” darsligida ham pedagogik jarayonning zamonaviy mazmuni, ta’lim va tarbiya jarayonlarini tashkil etish masalalari yoritilgan. Mazkur darslik 2022-yilda Toshkent shahrida nashr etilgan bo‘lib, bakalavriat ta’lim yo‘nalishlari uchun mo‘ljallangan.

M.S. Salayeva tomonidan tayyorlangan “Umumiy pedagogika” darsligida pedagogika nazariyasi, pedagogika tarixi va pedagogik mahoratning o‘zaro aloqasi yoritilgan. Ushbu manba ta’lim jarayonini tizimli tashkil etish, pedagogik faoliyat mazmunini tushunish va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish nuqtayi nazaridan ahamiyatlidir.

N. Atayeva, M. Salayeva va S. Hasanovlarning “Umumiy pedagogika II-kitob” o‘quv qo‘llanmasida ta’lim-tarbiya nazariyasi va amaliyoti, pedagogik mahorat va zamonaviy pedagogik texnologiyalar masalalari keng yoritilgan. Mualliflar ta’lim oluvchining faolligini oshirish, mustaqil fikrlash va muammoli ta’lim elementlaridan foydalanishga alohida e’tibor qaratgan.

O. To‘lipovning “Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat” o‘quv qo‘llanmasida ta’lim jarayonini loyihalash, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, interfaol metodlar va ta’lim oluvchilar faoliyatini faollashtirish masalalari yoritilgan. Bu jihatlar kompetensiyaviy yondashuv uchun metodik asos bo‘la oladi.

M.E. Axmedova, U.A. Tashkenboyeva va E.Sh. Suyunovalarning “Umumiy pedagogika” darsligida zamonaviy pedagogik faoliyat, kasbiy tayyorgarlik, shaxs rivoji va pedagogik faoliyat diagnostikasi kabi masalalar yoritilgan.

Mahalliy ilmiy maqolalarda kompetensiyaviy yondashuvning alohida ta’lim yo‘nalishlari bilan bog‘liq jihatlari ham tadqiq etilmoqda. Jumladan, M. Po‘latova va M. Axrorova zamonaviy darsliklarning kompetensiyaviy yondashuv asosidagi tuzilishi va

mazmunini tahlil qilib, interaktiv topshiriqlar, hayotiy vaziyatlar, raqamli resurslar va fanlararo integratsiyaning ahamiyatini ko‘rsatgan.

M. Turaxujayevaning tadqiqotida kompetensiyaviy yondashuv asosida ta’lim mazmunini tashkil etish va boshqarish masalalari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqotda kompetensiyaviy yondashuv ta’lim oluvchining bilim va ko‘nikmalarini amaliy vaziyatlarda qo‘llash qobiliyatini rivojlantirish bilan bog‘langan.

Shuningdek, 2025–2026-yillarda O‘zbekistonning ilmiy-ta’limiy resurslarida kompetensiyaviy yondashuv bo‘yicha yangi tadqiqotlar paydo bo‘layotgani kuzatiladi. Xususan, S. Xusenovaning 2026-yilda e’lon qilingan tadqiqoti bo‘lajak pedagoglarni kompetensiyaviy yondashuv asosida sinf rahbari faoliyatiga tayyorlash texnologiyasini takomillashtirish masalasiga bag‘ishlangan.

N. Roximovaning 2025-yilda e’lon qilingan tadqiqotida esa ta’lim mazmunini modernizatsiyalash sharoitida texnologiya fanini o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuvdan foydalanish masalalari o‘rganilgan.

Yuqoridagi manbalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari, fan metodikalari, pedagogik texnologiyalar va ta’lim mazmunini modernizatsiyalash bilan bog‘liq jihatlari bo‘yicha muayyan ilmiy baza shakllangan. Biroq kompetensiyaviy yondashuvni **ta’lim maqsadi – mazmun – metod – topshiriq – baholash** tizimi sifatida yaxlit holda loyihalash masalasi yanada chuqur tadqiq etilishi zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan, faoliyatga asoslangan va integrativ yondashuvlar tashkil etdi.

Tizimli yondashuv ta’lim mazmunini alohida mavzular yig‘indisi sifatida emas, balki maqsad, mazmun, metod, vosita, ta’lim faoliyati va baholashdan tashkil topgan yaxlit pedagogik tizim sifatida ko‘rib chiqishga imkon berdi.

Kompetensiyaviy yondashuv ta’lim natijalarini o‘quvchi egallagan bilimlar bilan bir qatorda, ularni amaliy faoliyatda qo‘llash qobiliyati orqali aniqlash imkonini berdi.

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv ta’lim oluvchining individual ehtiyojlari, qiziqishlari, imkoniyatlari va rivojlanish sur’atlarini hisobga olishga xizmat qiladi.

Faoliyatga asoslangan yondashuv bilimlarni amaliy faoliyat jarayonida o‘zlashtirishga urg‘u beradi.

Integrativ yondashuv turli fanlar mazmunini o‘zaro bog‘lash va real hayotdagi kompleks muammolarni hal etish imkonini beradi.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. **Nazariy tahlil** — pedagogik adabiyotlar, darsliklar, ilmiy maqolalar va ta’limga oid hujjatlarni o‘rganish.

2. **Qiyosiy tahlil** — an’anaviy bilimga yo‘naltirilgan va kompetensiyaviy ta’lim modellari o‘rtasidagi farqlarni aniqlash.

3. **Umumlashtirish** — turli pedagogik qarashlarni umumlashtirib, kompetensiyaviy ta’lim mazmunining umumiy xususiyatlarini belgilash.

4. **Tizimlashtirish** — kompetensiyalar, ta’lim mazmuni va pedagogik metodlar o‘rtasidagi aloqalarni aniqlash.

5. **Modellashtirish** — kompetensiyaviy yondashuv asosida ta’lim mazmunini takomillashtirish modelini ishlab chiqish.

6. **Pedagogik kuzatish va tahlil** — zamonaviy ta’lim jarayonida amaliy topshiriqlar, interfaol metodlar va baholash vositalaridan foydalanish xususiyatlarini tahlil qilish.

Tadqiqot jarayonida zamonaviy ta’lim mazmunining quyidagi asosiy komponentlari ajratildi:

fundamental bilimlar;
amaliy bilim va ko‘nikmalar;
kommunikativ kompetensiya;
axborot va raqamli kompetensiya;
muammolarni hal qilish kompetensiyasi;
tanqidiy fikrlash;
ijodiy fikrlash;
hamkorlikda ishlash;
mustaqil ta’lim olish;
refleksiv kompetensiya.

MUHOKAMA

Kompetensiyaviy yondashuv asosida zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirish, eng avvalo, ta’limning maqsadi va kutilayotgan natijalarini qayta ko‘rib chiqishni talab qiladi.

An’anaviy ta’limda ko‘pincha o‘quv materialini eslab qolish, qayta aytib berish va reproduktiv topshiriqlarni bajarish ustunlik qiladi. Bunday yondashuv ma’lum bilimlarni shakllantirish uchun zarur bo‘lsa-da, zamonaviy sharoitda ta’lim natijasini to‘liq ifodalamaydi.

Kompetensiyaviy ta’limda esa o‘quvchi:

biladi → tushunadi → qo‘llaydi → tahlil qiladi → baholaydi → yaratadi.

Mazkur ketma-ketlik ta’lim mazmunining murakkablik darajasini bosqichma-bosqich oshirib borishni taqozo etadi.

1. Ta’lim mazmunini natijaga yo‘naltirish

Kompetensiyaviy yondashuvda har bir mavzu bo‘yicha o‘quvchi qanday natijaga erishishi oldindan belgilanadi.

Masalan, **“Muloqot”** mavzusida faqat muloqot tushunchasini bilish emas, balki:
samarali muloqot qoidalarini tushuntirish;
turli vaziyatlarda muloqot usullarini tanlash;
suhbatdosh fikrini tinglash;
o‘z fikrini asoslash;
nizoli vaziyatda konstruktiv muloqot qilish
kabi natijalar belgilanadi.

Shunday qilib, mavzu mazmuni o‘quvchining faoliyatiga aylantiriladi.

2. Amaliy topshiriqlarni ko‘paytirish

Kompetensiyani faqat nazariy ma’lumot orqali shakllantirish qiyin. Shuning uchun o‘quv topshiriqlari hayotiy vaziyatlarga yaqinlashtirilishi kerak.

Amaliy topshiriqlarga quyidagilarni kiritish mumkin:
pedagogik vaziyatni tahlil qilish,
keys-stadi;
loyiha tayyorlash;
muammoli vaziyatni hal qilish;
guruhli topshiriq;
munozara;
rolli o‘yin;
kuzatish;
tajriba;
taqdimot;
portfolio yaratish.

Mahalliy tadqiqotlarda ham kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan darsliklarda hayotiy vaziyatlarga asoslangan amaliy mashqlar va interaktiv topshiriqlarni kuchaytirish zarurligi ko‘rsatilgan.

3. Fanlararo integratsiyani kuchaytirish

Real hayotdagi muammolar birgina fan doirasida hal qilinmaydi. Masalan, ekologik muammoni tushunish uchun biologiya, geografiya, kimyo, matematika, informatika va ijtimoiy fanlar bo‘yicha bilimlardan foydalanish talab qilinishi mumkin.

Shu sababli ta’lim mazmunida fanlararo bog‘lanishlarni kuchaytirish kompetensiyaviy yondashuvning muhim shartlaridan biridir.

Integrativ yondashuv o‘quvchiga turli fanlardan olgan bilimlarini birlashtirish, muammoni kompleks tahlil qilish va umumiy xulosaga kelish imkonini beradi.

4. Raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish

Zamonaviy ta’lim mazmunini raqamli texnologiyalarsiz tasavvur qilish qiyin. Biroq raqamli vositadan foydalanishning o‘zi ta’limning zamonaviyligini ta’minlamaydi.

Muhim jihat — o‘quvchi raqamli vositalardan **maqsadli, xavfsiz va samarali** foydalanishni bilishi kerak.

Bunda quyidagi ko‘nikmalar muhim:

axborotni izlash;
axborot manbalarini taqqoslash;
ma’lumotlarning ishonchliligini baholash;
elektron hujjatlar bilan ishlash;
taqdimot tayyorlash;
raqamli muloqot;
elektron ta’lim platformalaridan foydalanish;
sun’iy intellekt vositalaridan mas’uliyatli foydalanish.

5. Tanqidiy va ijodiy fikrlash

Kompetensiyaviy yondashuv o‘quvchini tayyor javobni qabul qiluvchi emas, balki muammoni tahlil qiluvchi subyekt sifatida ko‘radi.

Shuning uchun ta’lim mazmunida “Nima?” savoli bilan bir qatorda:

“Nima uchun?”;
“Qanday?”;
“Agar shunday bo‘lsa nima bo‘ladi?”;
“Boshqa qanday yechim mavjud?”;
“Qaysi yechim samaraliroq va nima uchun?”

kabi savollardan foydalanish lozim.

Bu turdagi savollar o‘quvchining tahliliy va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.

6. O‘qituvchining rolini o‘zgartirish

Kompetensiyaviy ta’lim sharoitida o‘qituvchi faqat axborot beruvchi emas.

U: ta’lim jarayonini loyihalashtiradi;
muammoli vaziyat yaratadi;
o‘quvchini izlanishga yo‘naltiradi;
maslahat beradi;
fikr-mulohaza bildiradi;
rivojlanishni kuzatadi;
ta’lim natijalarini baholaydi.

Demak, kompetensiyaviy yondashuv o‘qituvchidan ham yuqori darajadagi pedagogik kompetensiyani talab qiladi.

7. Baholash tizimini takomillashtirish

Kompetensiyaviy yondashuvda baholash ta’lim jarayonining yakuniy bosqichigina emas, balki rivojlantiruvchi vosita sifatida qaralishi kerak.

An’anaviy test o‘quvchining ma’lum bilimni egallaganini aniqlashi mumkin. Ammo uning real vaziyatda bilimdan foydalanish qobiliyatini to‘liq aniqlash uchun amaliy topshiriqlar ham zarur.

Shuning uchun baholashda:

test;

amaliy topshiriq;
loyiha;
portfolio;
taqdimot;
kuzatuv;
o‘z-o‘zini baholash;
o‘zaro baholash;
mezon asosida baholash

kabi vositalarni uyg‘unlashtirish maqsadga muvofiq.

NATIJALAR

Tadqiqot natijasida kompetensiyaviy yondashuv asosida zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirishning quyidagi modeli taklif etildi:

Ta’lim maqsadi → kutilayotgan kompetensiya → mazmunni tanlash → faol metod → amaliy topshiriq → natijani baholash → refleksiya → takomillashtirish.

Ushbu modelning har bir bosqichi o‘zaro uzviy bog‘langan.

Birinchi bosqichda ta’limning maqsadi aniqlanadi.

Ikkinchi bosqichda mazkur maqsadga erishish uchun shakllantirilishi zarur bo‘lgan kompetensiyalar belgilanadi.

Uchinchi bosqichda kompetensiyani shakllantirishga xizmat qiluvchi o‘quv mazmuni tanlanadi.

To‘rtinchi bosqichda ta’lim mazmuniga mos pedagogik metodlar belgilanadi.

Beshinchi bosqichda o‘quvchi bilimni amaliy faoliyatda qo‘llaydi.

Oltinchi bosqichda ta’lim natijasi tegishli mezonlar asosida baholanadi.

Yettinchi bosqichda o‘quvchi o‘z faoliyatini tahlil qiladi.

Oxirgi bosqichda aniqlangan kamchiliklar asosida ta’lim mazmuni va metodlari takomillashtiriladi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra zamonaviy ta’lim mazmuni quyidagi talablarga javob berishi lozim:

Birinchidan, mazmun natijaga yo‘naltirilgan bo‘lishi kerak.

Ikkinchidan, nazariya va amaliyot o‘rtasidagi bog‘liqlik ta’minlanishi kerak.

Uchinchidan, ta’lim mazmunida fanlararo integratsiya kuchaytirilishi lozim.

To‘rtinchidan, raqamli texnologiyalardan pedagogik maqsad asosida foydalanish zarur.

Beshinchidan, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy faoliyatini rivojlantiruvchi topshiriqlar ulushi oshirilishi kerak.

Oltinchidan, baholash tizimi faqat bilimni aniqlashga emas, balki bilimni qo‘llash qobiliyatini aniqlashga yo‘naltirilishi kerak.

Yettinchidan, o‘quv dasturlari o‘quvchilarning individual imkoniyatlari va ta’lim ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradigan darajada moslashuvchan bo‘lishi lozim.

Shuningdek, ta’lim mazmunini takomillashtirishda o‘qituvchilarning metodik kompetensiyasi ham muhim omil hisoblanadi. Chunki eng zamonaviy o‘quv dasturi ham uni amalga oshiruvchi pedagogning tegishli kasbiy tayyorgarligisiz kutilgan natijani bermasligi mumkin.

Shu sababli kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish jarayonida o‘qituvchilar malakasini oshirish, ularga zamonaviy pedagogik texnologiyalar, kompetensiyaviy baholash, loyiha va muammoli ta’lim metodlari bo‘yicha amaliy metodik yordam ko‘rsatish zarur.

XULOSA

Kompetensiyaviy yondashuv asosida zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirish ta’lim sifatini oshirishning muhim pedagogik shartlaridan biridir. Mazkur yondashuv ta’lim mazmunini faqat bilimlar majmui sifatida emas, balki ta’lim oluvchining real faoliyatini tashkil etishga xizmat qiluvchi bilim, ko‘nikma, tajriba, munosabat va qadriyatlar tizimi sifatida ko‘rishga imkon beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, kompetensiyaviy ta’lim mazmunining samaradorligi uchta asosiy omilga bog‘liq: **mazmunning amaliy yo‘nalganligi, pedagogik jarayonning faol tashkil etilishi va ta’lim natijalarining kompetensiyaviy mezonlar asosida baholanishi.**

Zamonaviy ta’lim mazmunini takomillashtirishda o‘quv dasturlarini qayta ko‘rib chiqish, mavzularni hayotiy vaziyatlar bilan bog‘lash, amaliy va muammoli topshiriqlarni ko‘paytirish, fanlararo integratsiyani kuchaytirish, raqamli texnologiyalardan oqilona foydalanish hamda o‘quvchilarning mustaqil faoliyatini qo‘llab-quvvatlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Kompetensiyaviy yondashuvning yana bir muhim jihati — ta’lim oluvchining o‘z ta’lim faoliyatiga mas’uliyatini oshirishidir. O‘quvchi tayyor bilimlarni qabul qiluvchi emas, balki bilimni izlovchi, tahlil qiluvchi, amaliyotda qo‘llovchi va o‘z natijasini baholovchi faol subyektga aylanadi.

Bunday ta’lim modeli o‘quvchilarda nafaqat fanlarga oid bilimlarni, balki kommunikativ, ijtimoiy, axborot, raqamli, ijodiy, tanqidiy va refleksiv kompetensiyalarni ham shakllantirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, kompetensiyaviy yondashuvni ta’lim tizimiga samarali joriy etish uchun o‘qituvchilarning kasbiy-metodik tayyorgarligini kuchaytirish, o‘quv dasturlarini kompetensiyalar asosida qayta loyihalash, darsliklar mazmunini amaliy topshiriqlar bilan boyitish va baholash tizimini takomillashtirish zarur.

Umuman olganda, kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirilgan zamonaviy ta’lim mazmuni ta’lim oluvchini o‘zgaruvchan ijtimoiy va kasbiy sharoitlarga tayyorlash, uning mustaqil fikrlashi, amaliy faoliyati va o‘z-o‘zini rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

7. **O‘zbekiston Respublikasi.** Ta’lim to‘g‘risida: O‘zbekiston Respublikasining O‘RQ-637-son Qonuni. – Toshkent, 2020.
8. **O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi.** Umumiy o‘rta va maktabdan tashqari ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida: 187-son qaror. – Toshkent, 2017.
9. **O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi.** Milliy o‘quv dasturi. – Toshkent, 2023.
10. **Abdullayeva B.S., Xoliqov A.A., Farsaxonova D.R., Muhammadiyeva S.V., Sheranova M.B.** Umumiy pedagogika. Pedagogika nazariyasi. Darslik. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
11. **Abdullayeva B.S., Xoliqov A.A., Sodiqov H.M., Primov Sh.Q.,**
12. **Zarmasov Sh.R.** Umumiy pedagogika. Pedagogik mahorat. Darslik. –
13. Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
14. **Salayeva M.S.** Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Nodirabegim, 2021.
15. **Atayeva N., Salayeva M., Hasanov S.** Umumiy pedagogika. II-kitob. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2022.
16. **Sharifzoda S.O‘.** Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Bookmany print, 2022.
17. **Axmedova M.E., Tashkenboyeva U.A., Suyunova E.Sh.** Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Tibbiyot nashriyoti matbaa uyi, 2022.
18. **To‘lipov O‘.** Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
19. **Po‘latova M., Axrorova M.** Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni // Maktabgacha va maktab ta’limi jurnali. – 2025. – 3-jild, №12.
20. **Turaxujayeva M.** Maktabgacha ta’lim tashkilotida kompetensiyaviy yondashuvga tayanib ta’lim mazmunini boshqarish // Maktabgacha va maktab ta’limi jurnali. – 2025. – 3-jild, №12.